

af Forbrugerne, en Lovgivning imod de koncentrerede Bedrifter, for at anvende det ærede Medlems rigtige Betegnelse, og tillige en Lovgivning imod Vareaager. Forholdene har jo imidlertid medført, at man slet ikke er vendt tilbage til normale Forhold og ingenlunde ser en Udvikling henimod dem, men ser en Udvikling henimod højst usikre, forunderlige økonomiske Tilstande, som man maa møde med de Midler, som man ved en nøje Undersøgelse af Tilstanden kan finde hensigtsmæssige. Jeg baade hører og læser altid det ærede 16de Medlem for Hovedstaden med Interesse, har ogsaa læst, hvad det ærede Medlem i et af de store konservative Aftenblade har skrevet om Nødvendigheden af en saadan dybtgaaende Undersøgelse af de økonomiske Udviklingslinier ikke blot i vor Verdensdel, men ogsaa i de øvrige Verdensdele. Men alt dette peger jo i Retning af, at de Tilstande, hvorunder vi i den nærmeste Tid kommer til at arbejde, ogsaa vil kræve Lovgivningsbestemmelser af overordentlig Karakter. Altsaa, for saa vidt er Forudsætningen for dette Lovforslags Udarbejdelse og Fremsættelse blevet noget forrykket, men det forandrer jo ikke Betydeligheden og Ønskeligheden af at komme til Ende med selve denne Lovgivning.

Jeg har allerede ved disse Bemærkninger peget paa et andet Forhold, som det ærede Medlem berørte, og som udgør et Hovedpunkt i hans Betænkning. Han siger, at han har tilraadet og tilstræbt at spalte dette Lovforslag i et Lovforslag om Monopoler og et om Vareaager, hvilket han mente vilde være det rationelle. Det er rigtigt, det er det rationelle. Men derfor er dette Lovforslag, som handler om Monopoler, jo ogsaa kun den ene Side af den Opgave, man mente maatte fremstille sig for Lovgivningsmagten. Den anden Side af denne Opgave er netop et Lovforslag mod Vareaager, et Lovforslag om Begrænsning af Handelsavance og saa fremdeles. Et saadant Lovforslag, som ogsaa er udarbejdet af den overordentlige Kommission paa Grundlag af de bestaaende ministerielle Bekendtgørelser mod Vareaager af forskellig Art og ved Samarbejdning af disse, haaber jeg ret snart at kunne fremsætte her for Rigsdagen. Jeg forstaar derfor ikke, hvad det er, det ærede Medlem mener med, at dette Lovforslag her tilsigtede en Spaltning, saaledes at man udskilte Vareaagerbestemmelser herfra. Thi dette Lovforslag er jo udelukkende et Lovforslag om Monopoler,

et Lovforslag, som — det er rigtigt udviklet af det ærede Medlems Partifælle, det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt (Birck) — gaar ud paa at bringe monopolagtige Virksomheder under offentlig Kontrol, bringe dem til at virke under Offentlighedens Tilsyn og med Offentlighedens Kendskab til Virksomhedernes mest bestemmende Forhold og tilsigtende tillige at hindre dem i at udnytte deres Monopolstilling paa urigtig Maade.

Maa jeg derfor paa dette Punkt af mine Bemærkninger vende mig til det ærede Medlems Ændringsforslag under Nr. 11, som foreslaar indsat efter § 5 en ny Paragraf, som tager Hensyn til Prissspørgsmaalet, og som gaar ud paa at sige, hvilke Hensyn der skal tages, naar man bedømmer de Varepriser, der maa forlanges af Virksomheden. Jeg er her ganske enig med det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt, som har sagt, at den Definition passer udmærket for en Prisregulering. Det er ogsaa, tror jeg at turde sige, et saadant Synspunkt, som har været Grundlag for det meste af, hvad den overordentlige Kommission har foretaget sig, naar den har skullet fastsætte Priser, idet den selvfølgelig ikke har kunnet fastsætte Priserne efter de bedst stillede Produktioner, idet disse derved under de nuværende unormale Prisforhold vilde være i Stand til at ødelægge de smaa Bedrifter. Heller ikke kunde man tage Hensyn til de smaa eller de mindste Bedrifter, dem, som virkede under de aller ugunstigste Forhold, men man har, tror jeg, som Helhed lagt Middelvirksomhederne til Grund, naar man fastsatte den nødvendige Avance og de nødvendige Produktionsomkostninger. Selve denne Tanke, som ligger i dette Ændringsforslag Nr. 11, kan man maaske sige ogsaa findes i de Regler om Jordvurdering, som er fremsatte, hvor man ogsaa har lagt det middelstore Brug til Grund ved Vurderingen af Jord. Men det er jo ogsaa ganske rigtigt, hvad det ærede 7de Medlem for Aalborg Amt siger, at saaledes som Bestemmelsen foreslaas, vil den ikke høre hjemme her i en Lov om Monopoler, og jeg giver ganske mit Partis Ordfører (Gunnar Fog-Petersen) Ret i, at den tværtimod at fremme den lille Bedrifts Tarv vil skade den, idet den kun vil gøre een Ting, nemlig sætte Monopolet i Stand til at tjene langt over, hvad der maa siges at være billigt, og derved forøge dets økonomiske Magtstilling paa en saadan Maade, at det vil være i Stand til med større Kraft at konkurrere de smaa Virksomheder